Vabariigi Valitsuse määruse
„Vabariigi Valitsuse 4. jaanuari 2007. a määruse nr 1
„Riigimetsas kasvava metsa raieõiguse ja metsamaterjali müügi kord“ muutmine“
eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 4. jaanuari 2007. a määruse nr 1 „Riigimetsas kasvava metsa raieõiguse ja metsamaterjali müügi kord“ muutmine“ peamine eesmärk on vajadus sätestada selged menetlusreeglid elektroonilise müügikeskkonna ja elektroonilise autentimise ajakohastamiseks. Lisaks on vaja täpsustada teiste müügiviiside menetlusreegleid, hinnakujunemise loogikat, alghinna määramist ning osavõtutasu ja tagatisrahaga seotud protseduure. Määrusest on jäetud välja läbirääkimiste vormis müügiprotsess – seda edaspidi ei kasutata. Riigimetsast raiutav puit moodustab 1/3 kogu riigi raiemahust, tehes riigimetsast suurima puidu pakkuja turul, mistõttu on sätestatud riigimetsa majandajate valdkonda reguleeriv roll stabiilse ja prognoositava metsamaterjali koguse turule toomise kaudu.

Eelnõu ja seletuskirja valmistasid ette Riigimetsa Majandamise Keskuse puiduturustusosakonna juhataja Esko Oras (tel 5906 0319, esko.oras@rmk.ee), jurist Jaana Hanikat (tel 5668 4088, jaana.hanikat@rmk.ee) ja Kliimaministeeriumi peaspetsialist Arvi Toss (tel 626 0749, Arvi.Toss@kliimaministeerium.ee). Eelnõu on üle vaadanud Kliimaministeeriumi metsaosakonna juhataja Kristi Parro (tel 605 4459, Kristi.Parro@kliimaministeerium.ee). Õigusekspertiisi tegi õigusosakonna nõunik Marko Lelov (tel 626 2918, Marko.Lelov@kliimaministeerium.ee).
Eelnõu keeletoimetaja oli Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Aili Sandre (aili.sandre@justdigi.ee).

Kavandatud määrusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 4. jaanuari 2007. a määruse nr 1 „Riigimetsas kasvava metsa raieõiguse ja metsamaterjali müügi kord“ kehtivat redaktsiooni.

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahekümne üheksast punktist.

Punktiga 1 muudetakse müügi korda §-s 1.
Muudatuse eesmärk on täpsustada määruse reguleerimisala ja kehtestada selge õiguslik alus käsitada metsamaterjali ning raieõiguse müüki osana riigimetsa strateegilisest ja jätkusuutlikust majandamisest. Kehtiv sõnastus ei kajasta piisavalt, et müügi korraldamisel tuleb lisaks tehingute korraldamisele tagada ka turu toimimise stabiilsus ja prognoositavus. Sätte täiendamine on vajalik, et müügi korraldajal tekiks võimalus korraldada raiemüüki viisil, mis arvestab turu tasakaalu ja varustuskindlusega ka pikemas ajaperspektiivis. Selge viide stabiilsuse ja prognoositavuse tagamisele võimaldab välistada tõlgendused, mis piiraksid müügi korraldaja tegevust üksnes turu hetkeseisust lähtuva reaktsiooniga, ning õigustab vajaduse korral selliste otsuste tegemist, mis aitavad ennetada turuhäireid või leevendada nende mõju. Muudatus loob seega selgema õigusliku raamistiku, mille alusel on võimalik siduda metsamaterjali müük riigimetsa säästva majandamise, turu toimimise ning avaliku huvi kaitse eesmärkidega.

Punktiga 2 muudetakse § 2 lõike 1 punkti 1.

Muudatusega suurendatakse müügi korraldaja võimalusi tagatise nõudmisel ning võimaldatakse kasutada lisaks rahalisele tagatisrahale ka muid turul tavapäraseid riskimaandamise meetmeid, nagu krediidikindlustus või garantiid. See arvestab finantsturgude arengut ning võimaldab valida iga müügiobjekti puhul sobivaima ja proportsionaalseima tagatise viisi.

Punktiga 3 muudetakse § 2 lõike 1 punkti 2.
Muudatusega täiendatakse pakkumise tingimustega nõustumise kinnitamist elektroonilises müügikeskkonnas. Muudatus suurendab paindlikkust kinnituse vormis ning arvestab tänapäevaseid digitaalse allkirjastamise võimalusi.

Punktiga 4 muudetakse teise peatüki pealkirja.
Muudatus on vajalik, kuna kehtiv pealkiri „Alghinna määramise metoodika“ ei vasta enam määruse tegelikule regulatiivsele sisule ega praktikas rakendatavatele müügipõhimõtetele. Metsamaterjali ja raieõiguse müügil ei määrata hinda ette, vaid see kujuneb konkureerivate pakkumiste tulemusel müügiprotsessis.

Punktiga 5 muudetakse § 3 pealkirja.
Paragrahvi pealkirja täpsustamine selgitab normi reguleerimisala ning muudab määruse ülesehituse arusaadavamaks. Muudatus aitab eristada hinna kujunemise üldpõhimõtteid konkreetsetest müügiviisidest ning väldib erinevaid tõlgendusi.

Punktiga 6 muudetakse § 3 lõikeid 1 ja 2.
Lõike 1 muudatus on vajalik alghinna määramise kohaldamisala selgeks piiritlemiseks ning selle sidumiseks konkreetsete juhtudega, kus alghinna määramine on põhjendatud. Kehtiv sõnastus jätab mulje, et alghind tuleb määrata kõikidel müügijuhtudel. See ei vasta tegelikule müügipraktikale ega määruse eesmärgile. Sätet täpsustatakse juhtudega, mil alghinna määramine on asjakohane, kuivõrd müük toimub n-ö turuhinna põhise hinnakirja alusel. Muudatus parandab regulatsiooni selgust ja rakendatavust, eristades üheselt olukorrad, kus alghind on vaja määrata, olukordadest, kus see ei ole põhjendatud. See toetab müügi korraldamisel paindlikumat ja turupõhisemat lähenemist ning väldib põhjendamatute halduslike toimingute tegemist.

Lõike 2 muudatusega täpsustatakse, et alghinda ei pea määrama, kui müügihind kujuneb võistleva pakkumise teel. See tähendab, et alghinna määramise kohustus seotakse nende juhtudega, kus hind ei kujune turupõhise konkurentsi tulemusena. Muudatus on vajalik, kuna kehtiv sõnastus ei arvesta piisavalt erinevate müügiviiside eripära. Eelkõige võistleva pakkumise korral kujuneb hind turuosaliste pakkumiste tulemusel ning alghinnal ei ole sellisel juhul määravat tähendust. Täpsustus tagab kooskõla riigivara võõrandamise põhimõtetega ning väldib olukorda, kus jäik alghinna määramise nõue piirab paindlikku müügikorraldust. See on eriti oluline kiiresti muutuvas turuolukorras, kus viivitused või sobimatud müügitingimused võivad viia selleni, et kiiresti realiseerimist vajav metsamaterjal jääb müümata.

Punktiga 7 tunnistatakse § 3 lõige 3 kehtetuks.
Paragrahvi reguleerimisala muutmisega ei ole kolmas lõige enam vajalik.

Punktiga 8 lisatakse § 4 lõige 3.
Lõikega 3 lisatakse määrusesse üldpõhimõte, et kasvava metsa raieõigus ja metsamaterjal võõrandatakse vähemalt turuhinnale vastava tasu eest, kui määruses ei ole sätestatud teisiti. Selge viide turuhinnale loob ühtse aluse kõikidele müügiviisidele ning välistab olukorra, kus erinevate menetluste puhul lähtutakse erinevast hinnastamise loogikast. Säte suurendab

õigusselgust ja tagab, et riigivarana käsitatava metsamaterjali võõrandamisel järgitakse turupõhist lähenemist.

Punktiga 9 muudetakse § 7 punkti 1.
Muudatusega asendatakse sõna „tähtaeg“ sõnaga „kestus“. Muudatus on vajalik, kuna sõna „tähtaeg“ viitab üksnes konkreetsele lõppkuupäevale, samas kui „kestus“ kirjeldab lepingu olemust ajaliselt tervikuna. See aitab vältida ebaselgust ning annab selgema arusaama, et tegemist on pikemaajalise lepinguga. Sätte sisu ei muutu, muudatus parandab vaid selle keelelist täpsust ja arusaadavust.

Punktiga 10 muudetakse § 8 lõike 1 punkti 3.
Muudatusega täpsustatakse müügi korraldaja õigust otsustada alghinna avaldamise vajadus, sidudes selle varasemate sätetega, mille kohaselt ei ole alghinna määramine ega avaldamine kohustuslik, kui hind kujuneb võistlevate pakkumiste teel. Muudatus on vajalik, kuna kehtiv sõnastus on vastuolus kavandatavate muudatustega, mille kohaselt hinna kujunemine peaks põhinema turupõhisel konkurentsil, mitte varem määratud või suunatud hinnatasemel. Täpsustus tagab kooskõla määruse üldpõhimõttega, mille kohaselt peab müügihind kujunema eelkõige konkurentsi teel.

Punktiga 11 muudetakse § 9 teksti.
Muudatusega täpsustatakse müügiteate avaldamise korras nii avaldamise tähtaega kui ka avaldamiskohti. Muudatus on vajalik, kuna kehtiv sõnastus ei arvesta piisavalt asjaoluga, et teave liigub tänapäeval elektroonilistes keskkondades viivitamata ning traditsioonilised avaldamisviisid ei pruugi olla enam kõige tõhusamad. Avaldamiskohtade ajakohastamine tagab, et müügiteated jõuavad sihtrühmani kiiremini. Lisaks võimaldab etteteatamise tähtaja täpsustamine korraldada müüki operatiivsemalt ja paindlikumalt, säilitades samas huvilistele piisava aja pakkumise tegemiseks. Muudatus aitab parandada müügiprotsessi efektiivsust ning tagada parema vastavuse tänapäevastele turu- ja infokeskkonna tingimustele.

Punktiga 12 muudetakse § 10 punkti 3.
Sättest jäetakse välja nõue esitada müügiobjekti kohta ka asukoha ja koguse andmed ning sätestatakse, et müügiteates märgitakse müügiobjekti nimetus ja kirjeldus. See tähendab, et vähendatakse kohustusliku teabe mahtu, kui kõiki andmeid ei ole võimalik ette anda. Muudatus on vajalik, kuna praktikas ei ole alati võimalik müügiobjekti täpset asukohta või kogust ette määrata.

Punktiga 13 muudetakse § 10 punkti 9.
Muudatusega täpsustatakse, et lisaks tagatisrahale võib müügi korraldaja nõuda ka muud liiki tagatist ning määrata selle suuruse ja tasumise korra müügiobjekti ja -tingimuste iseärasuste põhjal. See tähendab, et tagatise regulatsioon muudetakse paindlikumaks ega piirdu üksnes etteantud tagatisvormidega. Muudatus on vajalik, kuna kehtiv sõnastus ei võimalda piisavalt arvestada erinevate müügiobjektide ja turuolukorra eripäraga. Paindlikum regulatsioon võimaldab müügi korraldajal valida sobivaima tagatise, arvestades riskitaset ja tehingu sisu, ning võtta vajaduse korral kasutusele uusi turul levinud tagatislahendusi. See parandab müügiprotsessi tõhusust ja vastavust tegelikule turupraktikale.

Punktiga 14 muudetakse § 11 lõikeid 1–3.
Lõikes 1 täpsustatakse, et müügi korraldaja võib nõuda lisaks tagatisrahale ka muud liiki tagatist ning määrata selle suuruse müügiobjekti omaduste põhjal. Muudatus on vajalik, kuna kehtiv regulatsioon ei anna piisavalt paindlikkust valida sobivaim tagatis vastavalt konkreetse müügi riskitasemele ja sisule. Täpsustus parandab regulatsiooni arusaadavust ja rakendatavust ning

annab müügi korraldajale vajaliku paindlikkuse valida põhjendatud juhtudel erinevaid tagatislahendusi, tagades samal ajal müügiprotsessi turvalisuse ja tõhususe.

Lõikes 2 täpsustatakse osavõtutasu ülemmäära ning sätestatakse, et tagatise liik ja suurus määratakse müügiobjektist lähtudes. Kehtiv sõnastus ei erista piisavalt osavõtutasu ja tagatise määramise aluseid. Selge ülemmäära kehtestamine osavõtutasule tagab ühtse praktika, samas võimaldab tagatise sidumine müügiobjektiga arvestada erinevate müükide riskitaset ja eripära. Täpsustus loob selgema ja loogilisema raamistiku osavõtutasu ja tagatiste kohaldamiseks ning parandab sätte arusaadavust ja rakendatavust. Ümardatakse osavõtutasu suurus, mis oli tekkinud Eesti krooni konvertimisel eurodeks.

Lõikes 3 laiendatakse sätte kohaldamisala kõikidele pakkumismenetlustele. Kehtiv lõige 3, reguleerib üksnes avalikku enampakkumist ja eelläbirääkimistega pakkumist. Samuti täpsustatakse, et müügihinna tasumisel arvestatakse tasaarvestamisel üksnes pakkumise tagatisena esitatud summat. Lisaks kasutatakse väljendi „pakkumise võitja“ asemel väljendit „edukas pakkuja“. Muudatus on vajalik, et viia säte kooskõlla määruses kasutatavate erinevate müügiviiside ja tagatiste regulatsiooniga. Kehtiv sõnastus lähtub üksnes tagatisrahast ja konkreetsetest menetlusliikidest, kuid määruses tehtavate muudatuste kohaselt on võimalik kasutada ka muid tagatisi ning erinevaid müügimenetlusi. Täpsustatud reeglid tagavad üheselt mõistetava korra tagatise kasutamiseks ja tagastamiseks sõltumata müügiviisist ning suurendavad sätte selgust ja rakendatavust.

Punktiga 15 muudetakse § 15 lõikeid 1–4.
Lõikes 1 muudetakse enampakkumisel osalemise tingimuste kirjeldus lühemaks ja süsteemsemaks. Kehtivast sõnastusest jäetakse välja osavõtutasu, tagatisraha, garantii esitamise, nende laekumise tähtaja ning osaleja kinnitustega seotud üksikasjalikud nõuded, kuna need on reguleeritud määruse teistes sätetes või määratakse kindlaks müügiteates. Muudatus on vajalik, et vältida regulatsiooni dubleerimist ja võimalikke vastuolusid määruse sätete vahel. Samuti võimaldab uus sõnastus arvestada erinevate elektrooniliste müügikeskkondade kasutamisega ning erinevate tagatisliikide kohaldamisega, sidudes enampakkumisel osalemise üldise kohustusega täita müügiteates ja määruses sätestatud nõuded. Muudatus ei muuda enampakkumisel osalemise sisulisi eeldusi, vaid koondab ja lihtsustab korda, muutes selle selgemaks, paindlikumaks ning hõlpsamini rakendatavaks.

Lõikes 2 asendatakse enampakkumisel osaleja registreerimise kord kvalifitseerimise põhimõttega. Kehtiva sätte üksikasjalikud tehnilised nõuded, sealhulgas kasutajanime ja parooli väljastamine, maksekorraldusel kasutajanime märkimine ning tagatiste esitamise kontroll, jäetakse sättest välja. Selle asemel sätestatakse üldpõhimõte, et enampakkumisel osalemiseks kvalifitseeritakse isik, kes vastab sama paragrahvi lõikes 1 sätestatud nõuetele. Muudatus on vajalik, kuna kehtiv sõnastus kirjeldab detailselt konkreetse elektroonilise müügikeskkonna tehnilist toimimist, mis ei peaks olema määruse tasemel reguleeritud. Tehniliste lahenduste muutumisel võib selline kord kiiresti aeguda ning piirata uute lahenduste kasutuselevõttu. Samuti on määrusest välja jäetud nõuded, mis on reguleeritud määruse teistes sätetes või tulenevad müügiteatest. Muudatus muudab regulatsiooni tehnoloogianeutraalseks, väldib dubleerimist ning võimaldab kasutada erinevaid elektroonilisi müügikeskkondi ilma määrust muutmata. Sätte fookus viiakse tehniliste toimingute kirjeldamiselt osaleja nõuetele vastavuse kontrollimisele, mis on enampakkumisel osalemise tegelik eeltingimus.

Lõikes 3 täpsustatakse enampakkumise läbiviimise korda, nähes ette, et pakkumiste tegemisel kuvatakse osalejatele isikustamata kasutajatunnused seniste kasutajanimede asemel. Samuti seotakse pakkumiste jälgimise õigus kvalifitseeritud enampakkumisel osalejatega ning nähakse ette osalejate andmete säilitamine elektroonilises keskkonnas. Muudatus on vajalik, et

suurendada enampakkumise anonüümsust ja tagada osalejate võrdsem kohtlemine pakkumise tegemisel. Isikustamata kasutajatunnuste kasutamine vähendab võimalust tuvastada konkreetseid pakkujaid enampakkumise käigus ning aitab vältida olukordi, kus pakkumiskäitumist mõjutab teadmine konkurentide isikust. See toetab ausat konkurentsi ja turupõhist hinnakujunemist. Lisaks ajakohastatakse sätte sõnastust tänapäevaseid elektroonilisi müügikeskkondi arvestades. Kehtiv regulatsioon sisaldab viiteid osavõtutasu ja tagatisraha laekumise kontrollile ning osalejate andmete kandmisele eraldi nimistusse, kuid need küsimused on reguleeritud muudes sätetes või saab neid lahendada elektroonilise keskkonna kaudu. Muudatus muudab regulatsiooni selgemaks, väldib dubleerimist ning keskendub enampakkumise läbipaistvuse ja konkurentsi tagamisele.

Lõikest 4 jäetakse välja nõue alustada pakkumiste tegemist alghinnast. See tähendab, et enampakkumise puhul ei ole alghinna olemasolu või avaldamine enam enampakkumise läbiviimise kohustuslik eeldus. Muudatus on vajalik, et viia säte kooskõlla määruse üldise loogikaga, mille kohaselt ei pea alghinda kõikidel juhtudel määrama ega avaldama ning müügihind võib kujuneda võistlevate pakkumiste tulemusena. Kehtiv sõnastus eeldab alghinna olemasolu ka olukordades, kus selle määramine ei ole sisuliselt vajalik. Alghinnast pakkumise alustamise nõudest loobumine võimaldab paindlikumalt kasutada erinevaid müügiviise ning toetab turupõhist hinnakujunemist. Muudatus väldib ka vastuolu teiste sätetega, mis annavad müügi korraldajale õiguse otsustada alghinna määramise ja avaldamise vajaduse üle.

Punktiga 16 muudetakse § 15 lõikeid 6–8.
Lõikes 6 täpsustatakse enampakkumise lõppemise reegli sõnastust, asendades sõna „tähtpäev“ sõnaga „tähtaeg“ ning muutes sätte sõnastuse ühtsemaks. Enampakkumise lõppemise ja dünaamilise lõpuga enampakkumise pikenemise põhimõtted jäävad võrreldes kehtiva regulatsiooniga samaks. Muudatus on vajalik sätte selguse ja üheselt mõistetavuse parandamiseks. Täpsustatud sõnastus kirjeldab enampakkumise lõppemise tingimusi arusaadavamalt ning ühtlustab määruses kasutatavat terminoloogiat.

Lõikes 7 täpsustatakse edukaks pakkujaks tunnistamise alust. Senise kõrgeima pakkumise põhimõtte asemel loetakse edukaks pakkujaks isik, kelle pakutud lõpplaohind tagab müügi korraldajale kõrgeima vahelao hinna konkreetse koguse eest. See tähendab, et pakkumuste võrdlemisel arvestatakse lisaks pakkuja pakutud hinnale ka müügi korraldajale kaasnevaid kulusid. Muudatus on vajalik, kuna tegelik müügitulu sõltub muu hulgas veokaugusest, laadimis- ja käitluskuludest ning transpordihinnast. Seetõttu võib kõrgema lõpplaohinnaga pakkumine osutuda müügi korraldaja jaoks vähem soodsaks kui madalama lõpplaohinnaga pakkumine, mille puhul kaasnevad väiksemad logistilised kulud. Muudatus viib regulatsiooni kooskõlla tegeliku müügiprotsessiga, kus pakkumiste võrdlemisel lähtutakse müügi korraldajale kujunevast netotulust ehk vahelaohinnast. Pakkujatele tehakse müügitingimustes teatavaks pakkumuste hindamise alused ja arvestatavad kulukomponendid, mis tagab menetluse läbipaistvuse ja võimaldab pakkumusi esitada teadlikult. Muudatus aitab tagada, et edukaks tunnistatakse pakkumus, mis annab müügi korraldajale konkreetse metsamaterjali koguse müümisel suurima majandusliku väärtuse.

Lõikes 8 ajakohastatakse enampakkumise tulemuste avalikustamise korda. Senise üldkasutatava andmesidevõrgu ja enampakkumise läbiviimise aadressi asemel sätestatakse, et tulemused tehakse osalejatele teatavaks elektroonilise keskkonna kaudu. Muudatus on vajalik, kuna kehtiv sõnastus lähtub konkreetsest tehnilisest lahendusest ega arvesta erinevate elektrooniliste müügikeskkondade kasutamise võimalusega. Uus sõnastus on tehnoloogianeutraalsem ning võimaldab kasutada erinevaid elektroonilisi keskkondi, ilma et määrust oleks vaja tehniliste lahenduste muutumisel uuendada. Muudatus ei muuda enampakkumise tulemuste avalikustamise põhimõtet ega osalejate õigust saada teavet

tulemuste kohta. Tulemused tehakse jätkuvalt teatavaks kõigile enampakkumisel osalenud isikutele pärast enampakkumise võitja selgumist, kuid viisil, mis vastab tänapäevasele müügipraktikale ja elektrooniliste keskkondade kasutamisele.

Punktiga 17 tunnistatakse § 17 lõiked 2 ja 3 kehtetuks.
Lõike 2 kehtetuks tunnistamisega ühtlustatakse kokkuleppehinnaga müügist teavitamise kord määruses sätestatud üldiste teavitamispõhimõtetega, loobudes selle eraldi ajalehes avaldamise nõudest. Muudatus on vajalik, kuna üleriigilises päevalehes avaldamise nõue ei vasta enam tänapäevasele teavitamispraktikale. Teave müükide kohta levib peamiselt elektrooniliste kanalite kaudu ning ajalehekuulutuste kasutamine ei suurenda oluliselt teabe kättesaadavust ega müügiprotsessi läbipaistvust. Kokkuleppehinnaga müügi puhul ei ole tegemist klassikalise läbirääkimistega menetlusega, vaid praktikas toimub osapoolte valik ja pakkumiste võrdlemine muude menetluslike lahenduste kaudu. Teabe avaldamine elektroonilistes keskkondades koos kehtivate kvaliteedinõuete ja dokumenteerimisnõuetega tagab piisava läbipaistvuse ka ilma ajalehes avaldamise kohustuseta. Muudatus vähendab põhjendamatut töökoormust ning võimaldab kasutada kaasaegseid ja tõhusamaid teavitamiskanaleid.

Lõige 3 sisaldab nõuet, mille kohaselt peavad kokkuleppehinnaga müügil müügilepingu sõlmimisele eelnema ostja ja müügi korraldaja vahelised läbirääkimised müügihinna, koguse, kvaliteedinõuete ning tarne- ja maksetingimuste üle. Kehtiv säte ei vasta tegelikule müügiprotsessile, mistõttu jõetakse see määrusest välja. Samuti jääb välja viide kestvuslepingute puhul läbirääkimiste käigus pakkumuste hindamisele. Praktikas ei kujune müügitingimused klassikaliste läbirääkimiste tulemusena, vaid konkurentsipõhiste pakkumiste ja eelnevalt määratletud tingimuste alusel. Seetõttu ei kirjelda kehtiv regulatsioon tegelikku menetlust ning võib tekitada eksliku arusaama, nagu toimuks iga müügi puhul individuaalne läbirääkimisprotsess. Metsamaterjali kvaliteedinõuded, müügitingimused ja pakkumuste hindamise alused on määratud eraldi ning pakkujatele varem teada. Elektroonilise müügikeskkonna kasutamine tagab pakkumuste võrreldavuse, läbipaistvuse ja dokumenteerimise ka ilma eraldiseisva läbirääkimiste etapita. Muudatuse tulemusena viiakse regulatsioon kooskõlla tegeliku müügikorraldusega ning jäetakse välja säte, millel ei ole praktikas iseseisvat regulatiivset tähendust.

Punktiga 18 lisatakse § 17 lõige 4.
Paragrahvi 17 lisatakse võimalus esitada kokkuleppehinnaga müügi pakkumised, teavitada ja vahetada dokumente müügi korraldaja valitud elektroonilises keskkonnas. Sättes määratakse miinimumnõuded kasutatavale keskkonnale, milleks on osapoolte autentimise, digiallkirjastamise või kinnitamise ning dokumentide elektroonilise säilitamise võimalus. Muudatus on vajalik, kuna kehtiv määrus ei reguleeri kokkuleppehinnaga müügi korraldamist nüüdisaegsete elektrooniliste lahenduste abil. Praktikas toimub oluline osa suhtlusest ja dokumentide vahetamisest elektrooniliselt ning puudub vajadus siduda müügiprotsessi konkreetse suhtlus- või dokumenteerimisviisiga. Sätte lisamine annab müügi korraldajale paindlikkuse kasutada erinevaid turvalisi elektroonilisi keskkondi vastavalt müügiprotsessi vajadustele. See võimaldab vähendada halduskoormust, kiirendada müügimenetlust ning loob võimaluse korraldada kogu müügiprotsess elektrooniliselt. Samal ajal tagavad autentimise, digiallkirjastamise ja dokumentide säilitamise nõuded menetluse usaldusväärsuse, läbipaistvuse ning hilisema kontrollitavuse.

Punktiga 19 muudetakse § 17^1 punkti 1.
Muudatusega täpsustatakse, et kokkuleppehinnaga kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügi ettevalmistamisel võib müügi korraldaja määratud isik või komisjon korraldada müügiprotsess nii füüsiliselt kui ka elektroonilises keskkonnas. Kehtivas punktis 1 on sätestatud läbirääkimiste ettevalmistamine ja läbiviimine, mis ei kirjelda enam täpselt tegelikku

müügikorraldust ning see asendatakse uues sõnastuses metsamaterjali müügi ettevalmistamise ja korraldamisega. Muudatus on vajalik, kuna määruse teistes sätetes loobutakse läbirääkimiste kui eraldiseisva menetlusetapi käsitlemisest ning müügiprotsess toimub praktikas erinevate pakkumiste võrdlemise ja hindamise kaudu. Lisaks võimaldab muudatus kasutada müügiprotsessis elektroonilisi keskkondi, mis muudab menetluse paindlikumaks ja tõhusamaks. Säte viib regulatsiooni kooskõlla tänapäevaste töökorraldusviisidega ning annab selge aluse müügiprotsessi korraldamiseks nii füüsiliselt kui ka elektroonilises vormis.

Punktiga 20 muudetakse § 17^2 pealkirja.
Paragrahvi 17^2 pealkirjas asendatakse läbirääkimistes osalemise sooviavaldus kokkuleppehinnaga kestvuslepingutega metsamaterjali müügil osalemise sooviavaldusega. Pealkiri viiakse kooskõlla paragrahvi tegeliku sisuga ning määruses tehtavate muudatustega. Muudatus on vajalik, kuna senine pealkiri lähtub eeldusest, et müügiprotsess toimub läbirääkimiste vormis. Praktikas ei kajasta see täpselt menetluse olemust, mille eesmärk on koguda huvilistelt sooviavaldusi osalemiseks kokkuleppehinnaga kestvuslepingute alusel korraldatavas metsamaterjali müügis. Uus pealkiri kirjeldab üheselt, millise müügiviisiga on tegemist ja millist menetlustoimingut paragrahv reguleerib, parandades määruse arusaadavust.

Punktiga 21 muudetakse § 17^2 lõiget 1.
Muudatusega sätestatakse üldisemalt, et metsamaterjali müügis osaleda soovijad esitavad oma sooviavaldused müügi korraldajale müügiteates märgitud korras ja tähtajaks. Samuti asendatakse sõna „tähtpäev“ sõnaga „tähtaeg“. Muudatus on vajalik, kuna määruses tehtavate muudatuste tulemusel ei käsitata kokkuleppehinnaga kestvuslepingute alusel metsamaterjali müüki enam läbirääkimiste protsessina. Senine sõnastus ei vasta enam müügimenetluse tegelikule sisule. Uus sõnastus keskendub sooviavalduse esitamise kohustusele sõltumata sellest, millisel viisil müügimenetlus läbi viiakse. Muudatus muudab sätte sisult täpsemaks, viib selle kooskõlla määruse teiste muudatustega ning parandab regulatsiooni arusaadavust.

Punktiga 22 muudetakse § 17^2 lõikeid 4–6.
Lõikes 4 muudetakse sooviavalduse esitamise kord paindlikumaks ning viiakse kooskõlla erinevate elektrooniliste suhtlus- ja müügikeskkondade kasutamise võimalusega. Kehtiva korra kohaselt loetakse sooviavaldus esitatuks üksnes posti teel või digitaalallkirjastatult e-posti teel esitamisel. Muudatuse tulemusel loetakse sooviavaldus nõuetekohaselt esitatuks, kui see on edastatud müügiteates sätestatud korras. Samuti täpsustatakse tingimustele mittevastava sooviavalduse tagajärgi. Senise läbirääkimistelt kõrvaldamise asemel nähakse ette võimalus lugeda sooviavaldus tingimustele mittevastavaks ning kõrvaldada isik edasisest pakkumismenetlusest. Muudatus on vajalik, kuna määruses loobutakse läbirääkimiste kui eraldiseisva menetlusetapi käsitlemisest ning regulatsioon peab kajastama tegelikku müügiprotsessi. Muudatus annab müügi korraldajale võimaluse kasutada erinevaid nüüdisaegseid suhtluskanaleid ja elektroonilisi keskkondi ning tagab, et sooviavalduste esitamise kord on selgelt seotud konkreetse müügi tingimustega. See muudab menetluse paindlikumaks, vähendab põhjendamatuid vorminõudeid ning parandab regulatsiooni arusaadavust.

Lõikes 5 täpsustatakse puudustega sooviavalduse tagajärgi. Kehtiva korra kohaselt võib müügi korraldaja jätta puudustega sooviavalduse esitanud isiku läbirääkimistele kutsumata. Muudatuse kohaselt loetakse puuduste tähtajaks kõrvaldamata jätmisel sooviavaldus nõuetele mittevastavaks ning sooviavaldus loetakse esitamata. Muudatus on vajalik, kuna määruses loobutakse läbirääkimiste kui eraldiseisva menetlusetapi käsitlemisest ning senine tagajärg ei vasta enam müügimenetluse ülesehitusele. Uus sõnastus seob tagajärje otseselt sooviavalduse nõuetele vastavusega ja annab selgema õigusliku aluse otsustamiseks, kas isik saab menetluses edasi osaleda. Täpsustus muudab regulatsiooni üheselt mõistetavamaks ning tagab kõigi

osalejate võrdse kohtlemise. Samuti on isikule jäetud võimalus puudused määratud tähtajaks kõrvaldada, mille korral loetakse sooviavaldus jätkuvalt tähtaegselt esitatuks.

Lõikes 6 täpsustatakse teavitamise sisu pärast sooviavalduste läbivaatamist. Senise läbirääkimistele kutsumise või kutsumata jätmise asemel nähakse ette teavitamine kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügile pakkumuste esitamisele kutsumisest või kutsumata jätmisest. Samuti täpsustatakse, et sooviavaldused vaadatakse üle kahe nädala jooksul pärast nende esitamise tähtaja lõppemist. Muudatus on vajalik, kuna määruses loobutakse läbirääkimiste kui eraldiseisva menetlusetapi käsitlemisest ning senine sõnastus ei kajasta enam tegelikku müügiprotsessi. Uus sõnastus kirjeldab täpsemalt menetluse eesmärki, milleks on välja selgitada isikud, keda kutsutakse esitama pakkumusi kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügiks. Muudatus viib sätte kooskõlla määruse teiste muudatustega, parandab regulatsiooni arusaadavust ning annab osalejatele selgema ülevaate nende edasisest osalemisest müügimenetluses.

Punktiga 23 muudetakse § 17^3 pealkirja.
Paragrahvi pealkirjas asendatakse läbirääkimiste korraldamine kestvuslepingutega müügi korraldamisega. Pealkiri viiakse kooskõlla paragrahvi tegeliku sisu ja määruses tehtavate muudatustega. Muudatus on vajalik, kuna senine pealkiri jätab mulje, et paragrahv reguleerib eelkõige läbirääkimiste pidamist. Määruses tehtavate muudatuste tulemusel ei põhine müügiprotsess enam klassikalistel läbirääkimistel, vaid kestvuslepingute alusel metsamaterjali müügi korraldamisel ja pakkumuste hindamisel. Uus pealkiri kirjeldab selgemalt paragrahvi reguleerimiseset ning annab lugejale täpsema ülevaate sätte sisust. Muudatus parandab määruse arusaadavust, vähendab eksitava terminikasutuse riski ning tagab pealkirja vastavuse paragrahvis sätestatud menetlusele.

Punktiga 24 muudetakse § 17^3 lõiget 1.
Muudatusega asendatakse läbirääkimiste pidamise nõue pakkumuste esitamise ettepaneku tegemisega ning pakkujate hindamine seotakse sooviavalduses ja pakkumustes esitatud andmetega. Senise läbirääkimiste käigus täiendavalt kogutava teabe asemel lähtutakse pakkujate esitatud andmetest ja pakkumustest. Muudatus on vajalik, kuna tegelik müügiprotsess ei põhine klassikalistel läbirääkimistel, vaid pakkumuste esitamisel ja nende võrdlemisel varem kindlaks määratud tingimuste alusel. Seetõttu ei kajasta kehtiv sõnastus enam täpselt menetluse tegelikku ülesehitust. Uus sõnastus kirjeldab selgemalt, kuidas osalejate konkurentsivõimet ja ostutingimusi hinnatakse. Hindamine toimub sooviavalduses ning pakkumuses esitatud andmete alusel, lähtudes määruses sätestatud hindamiskriteeriumidest. Muudatus viib regulatsiooni kooskõlla tegeliku müügipraktikaga ning muudab menetluse osalejatele arusaadavamaks ja läbipaistvamaks.

Punktiga 25 tunnistatakse § 17^3 lõige 2 kehtetuks.
Muudatusega tunnistatakse kehtetuks läbirääkimiste pidamise põhimõtteid reguleeriv säte. Kestvuslepingute alusel metsamaterjali müük ei toimu enam läbirääkimiste vormis, vaid elektroonilises keskkonnas konkureerivate pakkumiste alusel, kus pakkumuste esitamise, hindamise ja võrdlemise tingimused on osalejatele enne teada. Muudatus on vajalik, kuna senine kord lähtub läbirääkimiste menetlusest ega vasta enam tegelikule müügiprotsessile. Pakkujate võrdne kohtlemine, pakkumuste konfidentsiaalsus ja menetluse läbipaistvus tagatakse elektroonilise müügikeskkonna toimimise, varem avaldatud müügitingimuste ning pakkumuste ühtse hindamise kaudu. Seetõttu ei ole läbirääkimiste pidamist käsitleval sättel enam iseseisvat regulatiivset eesmärki. Sätte kehtetuks tunnistamine viib määruse kooskõlla tegeliku müügikorraldusega ning väldib eksitava mulje tekkimist, nagu toimuks kestvuslepingute sõlmimisel individuaalne läbirääkimismenetlus.

Punktiga 26 muudetakse § 17^3 lõiget 3.
Muudatusega asendatakse läbirääkimiste pidaja müügi korraldajaga ning läbirääkimiste tulemuse protokollimise asemel nähakse ette müügi tulemuse protokollimine. Seega kajastab protokoll edaspidi müügimenetluse, mitte läbirääkimiste tulemust. Muudatus on vajalik, kuna määruses tehtavate muudatuste tulemusel ei põhine kestvuslepingutega metsamaterjali müük enam läbirääkimistega menetlusel. Senine sõnastus ei vasta seetõttu tegelikule müügiprotsessile, mille käigus hinnatakse osalejate sooviavaldusi ja pakkumusi varem kindlaks määratud tingimuste alusel. Muudatus viib sätte kooskõlla müügikorralduse tegeliku ülesehitusega, säilitades samal ajal kohustuse dokumenteerida müügi tulemus ja selle aluseks olnud olulised asjaolud. See parandab regulatsiooni selgust ning väldib eksitavat viidet läbirääkimiste pidamisele olukorras, kus müük toimub konkureerivate pakkumiste alusel.

Punktiga 27 muudetakse § 18 lõike 1 punkti 2.
Muudatusega asendatakse pakkuja finantsmajandusliku olukorra hindamine nõudega hinnata pakkuja vastavust müügiteates sätestatud hindamiskriteeriumidele. See tähendab, et pakkumuste hindamise alused määratakse konkreetse müügi eripärast lähtudes müügiteates ning pakkujaid hinnatakse nende kriteeriumide alusel. Muudatus on vajalik, kuna pakkuja finantsmajandusliku olukorra hindamine ei ole kõigi müügimenetluste puhul kõige asjakohasem ega pruugi anda sisulist teavet pakkumuse majandusliku otstarbekuse kohta. Samuti võib erinevate müügiliikide ja müügiobjektide puhul olla põhjendatud kasutada erinevaid hindamiskriteeriume. Muudatus annab müügi korraldajale paindlikkuse määrata iga müügi puhul eesmärgipärased hindamiskriteeriumid ning tagab, et pakkumusi hinnatakse konkreetse müügi sisust ja eesmärgist lähtudes. See muudab hindamise läbipaistvamaks, võimaldab osalejatel enne teada pakkumuste hindamise aluseid ning viib regulatsiooni kooskõlla tegeliku müügikorraldusega.

Punktiga 28 tunnistatakse § 18 lõike 1 punktid 3 ja 4 kehtetuks.
Punktis 3 on sätestatud hindamiskriteerium, mille kohaselt hinnatakse pakkuja poolt müügi korraldajaga varem sõlmitud lepingute täitmist. Muudatus on vajalik, kuna pakkuja varasem lepingute täitmine on arvesse võetud juba pakkumismenetluses osalemise lubatavuse hindamisel. Seetõttu ei ole põhjendatud käsitada sama asjaolu täiendavalt pakkumuste hindamiskriteeriumina ning punkt 3 tunnistatakse kehtetuks. Kõnealuse hindamiskriteeriumi säilitamine tooks kaasa sama asjaolu korduva arvestamise menetluse eri etappides. Punkti kehtetuks tunnistamine aitab selgemalt eristada pakkuja menetluses osalemise eeldusi ja pakkumuste sisulist hindamist ning tagab, et pakkumusi võrreldakse üksnes konkreetse müügi jaoks asjakohaste hindamiskriteeriumide alusel.
Punktis 4 on sätestatud hindamiskriteerium, mille kohaselt hinnatakse pakkuja materiaal-tehnilisi võimalusi sõlmitava lepingu täitmisel. Kuna pakkuja materiaal-tehniliste võimaluste hindamine on hõlmatud juba pakkumismenetluses osalemise eelduste ja pakkuja sobivuse hindamisega, ei ole säte enam asjakohane. Punkti kehtetuks tunnistamine aitab selgemalt eristada pakkuja menetluses osalemise nõudeid ja pakkumuste hindamiskriteeriume. Muudatus vähendab dubleerimist, muudab hindamise läbipaistvamaks ning tagab, et pakkumuste võrdlemisel lähtutakse üksnes konkreetse müügi jaoks olulistest hindamiskriteeriumidest.

Punktiga 29 muudetakse § 19^1 teksti.
Paragrahvis 19^1 muudetakse kokkuleppehinnaga kestvuslepingute alusel müügi edukaks tunnistamise ja osalejate teavitamise korda. Senise kuni 30-päevase otsustustähtaja asemel seotakse pakkumiste edukaks tunnistamine protestitähtaja möödumisega ning sätestatakse kohustus edastada pakkumiste edukaks tunnistamise protokoll kõigile pakkumise esitanud isikutele ühe tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist. Muudatus on vajalik, et ühtlustada teavitamise korda erinevate müügiviiside puhul ning viia regulatsioon kooskõlla menetlusega, kus pakkumused selgitatakse välja konkureerivate pakkumiste alusel, mitte läbirääkimiste

tulemusena. Samuti lühendab muudatus otsustusjärgset perioodi ning annab osalejatele kiiremini teavet müügimenetluse tulemuste kohta. Muudatus kiirendab menetlust, suurendab selle läbipaistvust ja etteaimatavust ning tagab pakkujatele kiire ja üheselt mõistetava tagasiside tulemuste kohta.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei puuduta Euroopa Liidu õigust.

4. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulud

Kavandatavate muudatustega ei kaasne olulist mõju sotsiaalvaldkonnale, regionaalarengule, riigi julgeolekule, välissuhetele ega looduskeskkonnale. Samuti ei kaasne muudatustega olulist mõju avalike teenuste korraldusele.
Määruse muudatused mõjutavad eelkõige riigimetsast pärineva metsamaterjali ja kasvava metsa raieõiguse müügi korraldust ning müügimenetluses osalevaid ettevõtjaid. Muudatuste eesmärk on ajakohastada müügiprotsess, suurendada selle paindlikkust ning viia regulatsioon kooskõlla tegeliku müügipraktika ja tänapäevaste elektrooniliste töökorralduslahendustega.

Mõju majandusele
Sihtrühmas on metsamaterjali ostjad, puidutööstusettevõtted ning teised riigimetsast pärineva metsamaterjali ja raieõiguse müügimenetlustes osalevad ettevõtjad.

Muudatustega muudetakse müügiprotsess ettevõtjatele selgemaks ja prognoositavamaks. Täpsustatakse hinna kujunemise põhimõtteid, alghinna kohaldamise aluseid, pakkumuste hindamise kriteeriume ning kestvuslepingutega seotud menetlusi. Muudatuste tulemusena vastavad määruses sätestatud menetlused senisest paremini tegelikule müügipraktikale, kus hind kujuneb konkureerivate pakkumiste tulemusel.
Lisaks võimaldavad muudatused kasutada erinevaid müügikeskkondi ning paindlikumaid tagatislahendusi. See lihtsustab ettevõtjate osalemist müügimenetlustes ja võimaldab kasutada turul väljakujunenud digitaalseid lahendusi.
Mõju avaldub kõigi müügimenetluste korral. Mõju sagedus on keskmine ning mõju ulatus väike kuni keskmine. Ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna muudatused ei piira turuosaliste juurdepääsu müügimenetlustele ega muuda oluliselt müüdavate objektide ringi.

Mõju ettevõtja halduskoormusele
Muudatused pigem vähendavad ettevõtjate halduskoormust.
Elektrooniliste keskkondade kasutamise võimaldamine, paindlikumad sooviavalduste esitamise võimalused ning dubleerivate hindamiskriteeriumide eemaldamine vähendavad menetluslikku keerukust. Lisaks ei ole ettevõtjatel vaja kasutada mitut erilahendust enampakkumisel osalemiseks ning ettevõtjate kasutusmugavus paraneb. Samuti loobutakse mitmest sättest, mis kirjeldavad üksikasjalikult läbirääkimiste menetlust, kuigi tegelikkuses toimub müük konkureerivate pakkumiste kaudu.
Mõju avaldub müügimenetlustes osalemisel ning selle ulatus on väike.

Mõju elu- ja looduskeskkonnale
Määrusega kavandatavad muudatused ei avalda otsest mõju elu- ega looduskeskkonnale. Muudatused on peamiselt menetluslikku ja korralduslikku laadi ning puudutavad metsamaterjali ja raieõiguse müügi korraldamist, müügimenetluste läbiviimist ning elektrooniliste lahenduste kasutamist.
Kaudselt toetavad muudatused riigimetsa säästvat ja tõhusat majandamist, kuna täpsustatakse metsamaterjali müügi eesmärke ning luuakse paindlikumad võimalused müügiprotsesside

korraldamiseks. Muudatused aitavad tagada müügikorralduse parema läbipaistvuse, prognoositavuse ja efektiivsuse, kuid ei mõjuta metsa majandamise mahtu, raietegevuse ulatust ega keskkonnanõuete kohaldamist.
Mõju avaldumise ulatus on väike ning ebasoovitavate keskkonnamõjude risk puudub.

Mõju riigieelarvele ja riigimetsa majandaja töökorraldusele
Muudatused avaldavad positiivset mõju riigimetsa majandamise paindlikkusele ning metsamaterjali müügi korraldamise efektiivsusele. Muudatustega ajakohastatakse müügiprotsess, viiakse regulatsioon kooskõlla tegeliku müügipraktikaga ja tehnoloogiliste võimalustega ning võimaldatakse suuremas ulatuses kasutada elektroonilisi lahendusi.
Müügikorraldus muutub läbipaistvamaks ja paremini jälgitavaks, kuna müügimenetluste läbiviimine, osalejate teavitamine, dokumentide säilitamine ning pakkumuste hindamise alused on selgemalt reguleeritud. Elektrooniliste keskkondade kasutamise võimaldamine lihtsustab teabe kogumist, töötlemist ja säilitamist ning parandab müügiprotsesside dokumenteeritust.

Samuti toetavad muudatused tööprotsesside tõhusamat korraldamist, vähendavad põhjendamatut halduskoormust ning võimaldavad müügi korraldajal paindlikumalt reageerida muutuvatele turutingimustele. Selle tulemusena paraneb müügiprotsesside juhtimine ning suureneb müügikorralduse õigusselgus, prognoositavus ja halduslik efektiivsus.
Määruses täpsustatakse, et metsamaterjali müük on osa riigimetsa säästvast ja tõhusast majandamisest ning selle eesmärk on muu hulgas toetada metsamaterjali müügi stabiilsust ja prognoositavust. Samuti antakse müügi korraldajale senisest suurem paindlikkus müügiprotsessi korraldamisel, sealhulgas tagatiste määramisel, elektrooniliste keskkondade kasutamisel ning müügimenetluste läbiviimisel.

Alghinna määramise ja avaldamise regulatsiooni täpsustamine võimaldab kasutada paindlikumaid müügilahendusi olukordades, kus hind kujuneb turupõhise konkurentsi tulemusena. See aitab paremini arvestada muutuvate turutingimustega ning toetab metsamaterjali müügi efektiivset korraldamist.
Määruse rakendamiseks ei ole vaja teha lisakulutusi riigieelarvest. Mõju avaldumise sagedus on keskmine. See sõltub müügiprotsessi läbiviimisest, mida üldjuhul korratakse üks kord aastas ja selline praktika on hästi toimunud ka varem. Mõju ulatus on väike ja määruse muudatused ei too kaasa olulisi lisakulutusi riigimetsa majandajatele. Määruse rakendamine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi. Ebasoovitavate mõjude risk puudub.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Määruse eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Kaitseministeeriumile ning Rahandusministeeriumile.